

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

Klaverikunst

Sten Heinoja

Kavas

Clementi, Vasks, Kruusmaa, Chopin, Saar, Tubin

3.12.2025 – 19.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia suur saal

Muzio Clementi (1752–1832)

Sonaat B-duur *op. 24 nr 2* (1781)

I *Allegro con brio*

II *Andante*

III *Rondo. Allegro assai*

Pēteris Vasks (1946)

„Valge maastik“ („Balta ainava“, 1987)

Alisson Kruusmaa (1992)

„Mandarin-coloured sky over Berlin“ (2025, esiettekanne)

Frédéric Chopin (1810–1849)

Barkarool Fis-duur *op. 60* (1846)

Vaheaeg

Mart Saar (1882–1963)

25 klaveriprelüüdi (1907–1941)

f-moll *Andante*
es-moll [*Lento*]
cis-moll *Lento*
C-duur [*Poetico, Con delizio*]
a-moll [*Precipitamente energico*]
Es-duur *Precipitamente, fervore*
a-moll *Grave e largamente*
F-duur *Teneramente*
F-duur *Allegretto*
F-duur [*Poco Allegretto*]
c-moll *Andante sostenuto*
B-duur *Andante moderato*
d-moll *Con moto*
C-duur [*Soave*]
g-moll [*Tempestuoso*]
D-duur *Allegro Vivace*
h-moll [*Moderato con moto*]
Es-duur *Fiero*
As-duur *Allegro*
B-duur *Kärsitult* [*Sfrenatamente*]
b-moll *Lento*
H-duur [*Languido*]
H-duur [*Allegretto*]
cis-moll *Allegro agitato*
Es-duur *Vivace*

Eduard Tubin (1905–1982)

„Ballaad *chaconne*’i vormis Mart Saare teemale” ETW 40 (1945)

Tänane soolokontsert sarja „Klaverikunst” raames on ühtlasi osa minu doktoriõpingutest Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ning esitusele tulev kava on mitmes mõttes eriline. Kontserdi mõlemad pooled moodustavad muusikalise terviku: esimene osa liidab omavahel kõlaliselt eripalgelised teosed, teine osa aga keskendub Mart Saarele kui heliloojale ja muusikalisele eeskujule.

Kontserdi algus ja lõpp moodustavad ideelise raami. Muzio Clementi klaverisonaadi inspiratsiooniks oli tema kaasaegse Wolfgang Amadeus Mozarti ooper „Võluflööt”. Clementi arendab oskuslikult Mozarti temaatilist materjali – sarnaselt sellele, kuidas Eduard Tubin arendab Saare loodud muusikalist materjali kontserdi viimase loona kõlavas ballaadis.

Clementi sonaadile järgnevad kolm teost moodustavad mõttelise terviku. Pēteris Vasksi „Valge maastik” on meditatiivne teos, mis loob tunde aja täielikust peatumisest – teoses esinevad pausid illustreerivad minu jaoks nii looduses kui ka inimhinges esinevat külma ja täielikku vaikust. Sellele järgneb uudisteos Alisson Kruusmaalt – mul on väga hea meel, et loometöö raames on mul võimalik tellida pala oma healt sõbralt ja kaasdoktorandilt. Alissoni lähenemisviis muusikale ja sellest mõtlemisele on mulle suureks eeskujuks. Tunnen, et tema loomingus on olulisel kohal kõlavärvid ja nende omavaheline kombineerimine – mõlemad on minu kui interpreedi jaoks ühed olulisemad väljendusvahendid (minu doktoritöö uurimisteema on seotud kõlavärvide oskusliku kujundamisega). Suur tänu kuulub ka Postimees Grupile, kelle toetuse läbi sai uue loo tellimine võimalikuks.

Esimese poole lõpetab Frédéric Chopini barkarool, mis on kõlapaleti poolest üks erilisemaid näiteid helilooja loomingus. Kuuludes Chopini hilisemasse loomeperioodi, esitab teos nii pianistlikke kui ka artistlikke väljakutseid, pakkudes esitajale võimaluse mitmekülgselt interpretatsiooniliselt lähenemiseks. Soovisin selle teosega tegeleda eeskätt just kõlavärvide tõttu, kuna tajun seal tugevat sidet Saare prelüüdides leiduvate muusikaliste taotlustega. Näiteks on barkarooli esimestel lehekülgedel tarvis oskuslikult kujundada lai valik erinevaid

piano- ja *pianissimo*-värve – mõte, mis on keskne ka Saare aeglasema tempoga prelüüdides.

Kontserdi teises osas ettekandele tuleva Saare klaveriprelüüdide ettekandega jõuab lõpule minu mitmeaastane teekond nende uurimisel ja esitamisel. Prelüüdid moodustavad ühtse terviku, kus valdav enamus prelüüdidest on üliminiatuurid kestusega alla ühe minuti. Varasemalt on Saare prelüüdide uurimisega tegelenud pianist ja muusikateadlane Vardo Rumessen, kelle töö tulemusel on avaldatud prelüüdide terviklik noodiväljaanne (2002 ja 2011). Saare prelüüdid olnud viimaste aastate jooksul minu loomingulise ja teadustegevuse lahutamatu osa ning mul on hea meel, et tänane ettekanne toimub just EMTA suures saalis – samal laval, kus 1. detsembril 2023 toimus meie uurimisrühma leitud, varem esitamata ja välja andmata prelüüdi esiettekanne, mis kõlab tänasel kontserdil teise poole esimese teosena.

Kontserdi lõpetab Eduard Tubina „Ballaad Mart Saare teemale“, mis on üks Tubina armastatumaid klaveriteoseid ja ühtlasi üks olulisemaid austusavaldusi Mart Saarele kui muusikalisele eeskujule. Samamoodi on Saar olnud muusikaline eeskuju ka minu pianistlikul teekonnal.

Sten Heinoja

„Mandarin-Coloured Sky Over Berlin“ (2025) on kolmeosaline sooloklaveriteos, mille pealkiri pärineb saksa autori Ulrike Draesneri (1962) luuletusest „Paths in the Darkness Fly from Sleep“. Teos on kirjutatud ja pühendatud minu heale sõbrale Stenile ning tähistab meie esimest muusikalist koostööd. Komponeerimisel inspireerusin Berliinist, mis hoiab meie mõlema jaoks olulist tähendust ning peegeldab nii uusi algusi kui ka tagasivaatavalt märgilist hetke muusikuteel 2023. aastal Berliini Konzerthausis.

Alisson Kruusmaa

Sten Heinoja on üks Eesti säravamaid muusikuid, rahvusvaheliselt kõrgelt tunnustatud pianist, kes esineb regulaarselt kammer- ja sooloartistina kõikjal maailmas. Viimaste aastate jooksul on ta üles astunud Indias, Hiinas, Ameerika Ühendriikides, Iisraelis, Venemaal, Jaapanis ja paljudes Euroopa riikides. Heinoja interpretatsiooni iseloomustab emotsionaalne intelligentsus, tervikuhaare ja sügav muusika arenguvõimaluste tunnetus. Tema mäng on läbimõeldud ja õhinast pakatav. Just siiras õhin muusikast on see, mis lummab ning kutsub kuulama.

Heinoja esineb pidevalt nii soolo- kui ka kammermuusikuna erinevate koosseisude ja lavapartneritega ning ta iga-aastane repertuaar on väga mitmekülgne. Tema muusikalisele lähenemisele on omane delikaatse kõla taotlus. Oluline koht Heinoja repertuaaris on Viini klassikute ja 20. sajandi soolo- ja kammermuusikal. Muuhulgas on ta enda soolokavades esitanud Mozarti, Beethoveni ja Skrjabinini klaveriloomingut. Kammermuusikuna on ta ette kandnud erinevate ajastute heliloojate teoseid, nende seas 20. sajandi prantsuse kammermuusikat (Poulenc, Debussy jt). Viimastel aastatel on ta olulisimaks lavakaaslaseks tšellist Marcel Johannes Kits. Heinoja kuulub ka viiuldaja Triin Ruubel-Lillebergi ja tšellist Theodor Sinkiga klaveritriosse Hämarik. Nende kava hõlmab teoseid klassikalisest klaveritrio repertuaarist tänapäeva uusima muusikani.

Lisaks rohkele kammermuusikale musitseerib Heinoja tihti orkestrite ees, kellest olulisimad on Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Kymi Sinfonietta, Tallinna Kammerorkester, Tel Avivi ooperiorkester, Järvi Akadeemia noorteorkester, Moskva Kammerorkester, Eesti Sinfonietta, FLSO ja Jeruusalemma Sümfooniaorkester. Heinoja on mänginud dirigentide Olari Eltsi, Aldert Vermueleni, Andres Mustoneni, Alexey Izmirlievi, Eimear Noon, James Feddecki, Arvo Volmeri, Tõnu Kaljuste jpt käe all.

Heinojat on saatnud edu kodumaistel ja rahvusvahelistel konkurssidel. 2014. aastal võitis ta VIII Eesti pianistide konkursi (lisaks omistati Heinojale 5 eripreemiat). 2016. aastal pärjati ta klassikalist muusikat populariseeriva telesaate „Klassikatähed“ võitjaks, kus ta pälvis rohkelt televaatajate

tähelepanu vahetu musitseerimisrõõmu ja kõrge kõlakultuuriga. 2018. aastal sai Heinoja esikoha Londonis toimunud Kendall Tayloriga nim Beethoveni konkursil. Samal aastal valiti ta osalema mainekale konkursile Honens 2018 New Yorgis, kus ta jõudis veerandfinaali. Niisamuti on teda saatnud edu kammermuusika konkursitel, 2020. aastal võitis Heinoja duo viiuldaja Roberto Ruisiga maineka Swiss Ambassador Awardi.

Heinoja tundis huvi klaverimängu vastu juba varajases lapsepõlves. Näinud emaga poe vitriini taga klaverit, oli vaid kolmeaastane Sten kindel, et ta soovib seda pilli mängida. Nii alustas ta klaveriõpinguid juba nelja-aastaselt Tallinna Muusikakeskkoolis Maie Klesmenti juhendamisel. Heinoja haridustee jätkus samas koolis Marju Rootsi klaveriklassis, teismelisena hakkas teda kaasjuhendama Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia prof Ivari Ilja, kelle klassis omandas Heinoja 2015. aastal bakalaureusekraadi *cum laude*. Heinoja õpingud jätkusid Londonis Kuninglikus Muusikakolledžis magistriõppes (juhendajad prof Vanessa Lataarche ja Sofya Gulyak), mille läbimiseks omistati talle täisstipendium. 2017. aastal omandas ta magistrikraadi ja 2018. aastal artistidiplomi, mõlemad *cum laude*. 2021. aastast õpib Heinoja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia doktoriõppes, uurides Mart Saare modernistliku klaveriloomingu põhjal kõlaloomise võimalusi klaveril. Sten Heinoja on Eesti Kultuurkapitali Helikunsti Sihtkapitali aastapreemia laureaat.

SA Postimehe Fondi ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia koostöös toimuv kontserdisari „Klaverikunst“ toob lavale rahvusvaheliselt tunnustatud klaverikunstnikud, kelle esituses kõlab eri ajastute kaunis ja virtuoosne klaverimuusika. Sarja eesmärgiks on avada publikule klaverikunsti ilu kogu selle mitmekesisuses ja rikkuses, pakkudes võimalust nautida klaverimuusika kuldvarasse kuuluvaid teoseid hinnatud pianistide esituses.

OOTAME KUULAMA

4.–5.12.2025 kell 19.00 / EMTA suur saal / piletid Piletikeskusest

Eesti Keelpillimängijate Konkursi finaalkontserdid

10.–13.12.2025 / EMTA suur saal / piletid Piletikeskusest

Rein Rannap / Leelo Tungal. Lasteooper „Metsalaulupidu“

Postimees

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasaalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia

instagram.com/emta_ee

Palume lülitada mobiiltelefon hääletule režiimile.

Kontserdi salvestamine ja pildistamine ilma korraldaja loata
ei ole lubatud.

